

ĐẤU TRANH PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG Ở TRUNG QUỐC VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM ĐỐI VỚI VIỆT NAM

Nguyễn Thị Phương *
Lê Ánh Tuyết **

Tóm tắt: Ngay từ khi mới thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc đã luôn chú trọng đến việc xây dựng và làm trong sạch đội ngũ cán bộ, ngăn chặn và phòng chống các hành vi tham nhũng, hủ bại. Đặc biệt, kể từ khi trở thành Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa, Tập Cận Bình luôn coi đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, có ảnh hưởng trực tiếp đến sự tồn vong và phát triển của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Bài viết tóm tắt một số quan điểm và kinh nghiệm của Đảng Cộng sản Trung Quốc về công tác PCTN, trên cơ sở đó rút ra một số bài học đối với Việt Nam.

Từ khóa: phòng chống tham nhũng, Trung Quốc, Việt Nam

Abstract: From the very beginning of the establishment of the Chinese Communist Party, the focus has always been on building and cleaning the contingent of officials, preventing and preventing corrupt and corrupt acts. Especially, since becoming General Secretary, President of the People's Republic of China, Xi Jinping has always considered this to be one of the key tasks, having a direct impact on the survival and development of Communist Party of China. China's anti-corruption work has been implemented and taken from the viewpoint of no restricted areas and achieved many results. The article summarizes some of the views and experiences of the Chinese Communist Party on anticorruption work, based on which draws some lessons for Vietnam.

Key words: anti-corruption, China, Vietnam

Ngày nhận bài: 11/11/2019 Ngày sửa bài: 22/12/2019 Ngày duyệt đăng: 25/12/2019

1. Quan điểm của Đảng Cộng sản Trung Quốc về công tác phòng, chống tham nhũng

Sau 5 năm thành lập, ngày 14/8/1926, Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành thông cáo kiên quyết loại bỏ những phần tử thoái hóa biến chất. Đây có thể coi là văn bản đầu tiên của Đảng Cộng sản Trung Quốc về PCTN, trong đó

chỉ rõ: Trong giai đoạn phong trào cách mạng phát triển như hiện nay, có rất nhiều phần tử hủ bại, cơ hội lợi dụng gia nhập vào hàng ngũ của Đảng, một Đảng cách mạng không thể dung nạp những phần tử này, nhất định sẽ làm ảnh hưởng đến hình ảnh của Đảng, không chỉ khiến cho Đảng không thể thực hiện được công tác, mà còn làm cho quần chúng chán ghét, xa

* TS. Phân hiệu Trường Đại học Nội vụ Hà Nội tại TP. HCM ** TS, Trường Chính trị Tỉnh Yên Bái

rời Đảng, vì vậy chúng ta phải kiên quyết loại bỏ, đấu tranh với các phần tử không tốt này, chỉ có như vậy mới có thể kiên định con đường chúng ta đã chọn, mới có thể xây dựng được hình ảnh tốt của Đảng trong lòng quần chúng”.

Trong giai đoạn đầu mới thành lập, điều kiện kinh tế của Trung Quốc còn gặp muôn vàn khó khăn, công tác PCTN không phải là công tác thường xuyên, nhưng không vì thế mà bị sao nhãng. Tháng 11/1933, Chủ tịch Mao Trạch Đông đi kiểm tra công tác của tổ chức liên minh công nông tại huyện Thụy Kim, sau khi nghe ý kiến phản ánh của quần chúng nhân dân về tình trạng tham nhũng, lãng phí của cán bộ, lãnh đạo địa phương, đã tiến hành xử lý rất nghiêm khắc: kế toán trưởng bị đưa về Tòa án tối cao để xử, chủ tịch liên minh công nông bị cảnh cáo, trưởng bộ phận tài chính bị cách chức điều tra. Sau đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành huấn lệnh về trừng trị các hành vi tham ô, trong đó quy định rõ: tham ô công khoản từ 500 nhân dân tệ trở lên sẽ bị tử hình.

Tháng 11/1937, trong báo cáo “Hình thức và nhiệm vụ đấu tranh kháng Nhật sau khi Thượng Hải, Thái Nguyên thất thủ” đã chỉ rõ: cần phải đề phòng thủ đoạn dùng chức tước, tiền bạc, tước sắc để mê hoặc đảng viên Đảng Cộng sản.

Báo cáo tại kỳ họp thứ 2 Trung ương VII của Đảng Cộng sản Trung quốc đã đặc biệt nhấn mạnh: để có thể thắng lợi trong cuộc cách mạng chủ nghĩa dân chủ mới, toàn Đảng nhất định phải tinh táo, đề phòng tính kiêu ngạo, đề phòng tư tưởng

công thần, không chịu phấn đấu tiến bộ, đề phòng tư tưởng hưởng thụ, ngại vượt khó của một bộ phận cán bộ.

Sau khi nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa mới được thành lập (1/10/1949), công tác PCTN của Đảng Cộng sản Trung Quốc ngày càng được coi trọng. Tháng 9/1951, Đảng Cộng sản Trung Quốc phát động phong trào tiết kiệm, tháng 10/1951 phát động phong trào “tam phần” bao gồm: phần đối tham nhũng, phần đối lãng phí, phần đối chủ nghĩa quan liêu. Phong trào “tam phần” sau đó tiếp tục được nhiều lần đẩy mạnh, ước tính trong quá trình triển khai phong trào này, đã có khoảng 23,8 vạn đảng viên bị tước đảng tịch, 9 vạn đảng viên bị cảnh cáo [5].

Kể từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VIII đến những năm của thập niên 60 thế kỷ XX, công tác PCTN được Đảng Cộng sản Trung Quốc rất coi trọng, chính vì vậy có thể đánh giá đây là giai đoạn mà toàn Đảng, toàn dân Trung Quốc nhất trí một lòng, tác phong của đảng viên và của toàn xã hội tương đối tốt.

Kỳ họp thứ 3 Trung ương khóa XI của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác định nhiệm vụ trọng tâm là xây dựng hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa, điều này đã dẫn đến sự du nhập của tư tưởng chủ nghĩa tư bản vào trong xã hội Trung Quốc, hệ giá trị quan và lối sống của một bộ phận đảng viên có sự thay đổi, một bộ phận đảng viên đã không vượt qua được những cám dỗ của lối sống hưởng thụ vật chất nên đã bị thoái hóa, biến chất và đi vào con đường phạm tội.

Năm 1988 Ban thường vụ Quốc hội Trung Quốc đã ban hành “Quy định bổ sung về việc trừng phạt nghiêm khắc những người phạm tội kinh tế nghiêm trọng”, có thể nói trên phương diện lập pháp, đây là lần đầu tiên trong lịch sử Trung Quốc đã hình sự hóa các tội phạm liên quan đến tham nhũng và nhận hối lộ, lần đầu tiên quy định về tội phạm liên quan đến tài sản không minh bạch...

Báo cáo tại kỳ họp lần thứ 4 Trung ương khóa XIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (24/6/1989) đã xác định: “Kiến quyết trừng trị hủ bại, triệt để thực hiện tốt một số sự việc mà nhân dân quan tâm” là một trong bốn nhiệm vụ trọng tâm của Đảng. Cuối tháng 7/1989, Bộ Chính trị Trung Quốc đã thông qua: quyết định của Trung ương Đảng và Quốc vụ viện về làm tốt một số sự việc mà nhân dân quan tâm. Bắt đầu từ tháng 8 thực hiện: xóa bỏ việc cung cấp lương thực cho cán bộ trung ương; con cái và vợ/chồng của cán bộ trung ương rời khỏi các công ty; Ủy ban kiểm tra điều tra và xử lý các vụ đại án; tòa án và Viện kiểm sát cấp cao phát thông cáo kêu gọi các thành phần tham nhũng tự thú. Tháng 5/1990 các cơ quan kiểm sát trên toàn quốc đã công bố số liệu: trong vòng 10 năm đã xử lý 18 vạn phạm nhân kinh tế, trong đó có 4 vạn đảng viên [6].

Tháng 4/1995, Văn phòng Trung ương Đảng và Văn phòng Quốc Vụ viện Trung Quốc đã phối hợp ban hành: Quy định về báo cáo thu nhập của cán bộ lãnh đạo từ cấp huyện trở lên. Tháng 12/2000 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc quyết định thực hiện chế độ

báo cáo tài sản gia đình dành cho cán bộ lãnh đạo cấp tỉnh, đến tháng 6/2001 ban hành quy định thi điểm thực hiện chế độ báo cáo tài sản gia đình dành cho cán bộ cấp tỉnh, yêu cầu cán bộ cấp tỉnh phải báo cáo tình hình tài sản cá nhân và tài sản của các thành viên trong gia đình. Đồng thời, tháng 2/2000 Ban Tổ chức Trung ương cũng ban hành thi điểm phương pháp thiết lập chế độ giám sát đối với công tác giám sát cán bộ, sau đó đến năm 2003 ban hành “Điều lệ giám sát nội bộ đảng của Đảng Cộng sản Trung Quốc” và “Biện pháp kiểm tra giám sát công tác lãnh đạo tuyển dụng, bổ nhiệm cán bộ của Đảng”, sửa đổi “Điều lệ xử lý kỷ luật của Đảng Cộng sản Trung Quốc”, tháng 9/2004 ban hành “Điều lệ bảo vệ quyền lợi đảng viên của Đảng Cộng sản Trung Quốc”. Tháng 1/2003 ban hành “Cương lĩnh xây dựng kiện toàn thực thi hệ thống giáo dục, chế độ giám sát trong phòng chống, xử lý hủ bại”.

Tháng 5/2008 ban hành “Công tác quy hoạch xây dựng kiện toàn hệ thống xử lý và dự phòng hủ bại giai đoạn 2008-2012”, tháng 7/2009 ban hành “Điều lệ làm việc của thanh tra Đảng Cộng sản Trung Quốc, tháng 1/2010 Trung ương Đảng và Quốc vụ viện ban hành “Quy định về việc triển khai hệ thống trách nhiệm xây dựng phong cách đảng và chính quyền trong sạch”. Năm 2011, Ban Tổ chức trung ương ban hành quy định về “Tăng cường công tác đánh giá đạo đức cán bộ”.

Văn kiện của Đại hội Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa XVIII đã cảnh báo “Vong Đảng - Vong Quốc”, điều này thể hiện thái độ rất rõ ràng và quyết tâm của

Đảng Cộng sản Trung Quốc trong việc đấu tranh PCTN, hủ bại của cán bộ các cấp, xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

Trong giai đoạn từ năm 2013 đến nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc đặc biệt chú trọng đến việc củng cố kỷ luật nội bộ, tăng cường kỷ cương trong Đảng, qua đó xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Tháng 5/2013, Đảng Cộng sản Trung Quốc ban hành "Điều lệ về các quy tắc, quy định của Đảng Cộng sản Trung Quốc", tháng 12/2013 ban hành các văn bản: "Điều lệ về tiết kiệm, chống lãng phí trong các cơ quan Đảng"; "Quy định quản lý việc đón tiếp công vụ trong các cơ quan Đảng". Cũng trong tháng 12/2013, Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Trung Quốc đã thông qua "Công tác quy hoạch xây dựng kiện toàn hệ thống xử lý và dự phòng hủ bại giai đoạn 2013-2017", trong đó nhấn mạnh: "Kiên quyết ngăn chặn sự lây lan của nạn tham nhũng, hủ bại là một trong những mục tiêu, nhiệm vụ quan trọng của Đảng, nghiêm túc điều tra và xử lý các cán bộ, đảng viên vi phạm kỷ luật".

Tháng 8/2015, Đảng Cộng sản Trung Quốc sửa đổi "Điều lệ công tác thanh tra của Đảng Cộng sản Trung Quốc", tháng 1/2016 sửa đổi "Quy tắc liêm khiết và tự giác kỷ luật của Đảng Cộng sản Trung Quốc", "Điều lệ xử lý kỷ luật Đảng Cộng sản Trung Quốc".

Về mặt luật pháp, tháng 11/2015, Trung Quốc sửa đổi Luật Hình sự lần thứ 9, trong lần sửa đổi này đã bỏ các quy định về hạn mức cụ thể đối với tội phạm tham nhũng,

nhận hối lộ mà thay vào đó là các quy định mang tính nguyên tắc: "số lượng tương đối lớn, số lượng lớn và số lượng đặc biệt lớn" và "tinh tiết tương đối nghiêm trọng, tinh tiết nghiêm trọng và tinh tiết đặc biệt nghiêm trọng". Ngày 18/4/2016, ban hành "Giải thích của Tòa án nhân dân tối cao và Viện Kiểm sát nhân dân tối cao về một số vấn đề liên quan đến việc áp dụng pháp luật trong xử lý các vụ án hình sự về tham nhũng và hối lộ", trong đó hình thức xử phạt cao nhất lên tới tử hình.

2. Kinh nghiệm phòng, chống tham nhũng của Trung Quốc

Tham nhũng là vấn đề gắn liền với sự phát triển của đất nước Trung Quốc, kể từ khi được thành lập, Đảng Cộng sản Trung Quốc cũng luôn xác định: tham nhũng là căn bệnh ác tính của Đảng cấm quyền và của dân tộc, trực tiếp ảnh hưởng đến sự tồn vong của Đảng, của quốc gia. Trong những năm gần đây, Đảng Cộng sản Trung Quốc đặc biệt chú trọng công tác PCTN, coi đây như là một nhiệm vụ sống còn của Đảng và trên thực tế đã giành được những kết quả đáng kể, dành được sự ủng hộ của nhân dân Trung Quốc và tăng cường uy tín của Đảng Cộng sản Trung Quốc trước nhân dân.

Đảng Cộng sản Trung Quốc nhận định rất rõ: tham nhũng là một sản phẩm tất yếu gắn liền với quyền lực, trong bất kỳ chế độ xã hội nào cũng đều tồn tại tham nhũng. Chính vì vậy, mục tiêu mà Đảng Cộng sản Trung Quốc hướng tới không phải là xóa bỏ tham nhũng mà là ngăn chặn và phòng ngừa tham nhũng có hiệu

qua. Qua nghiên cứu quá trình và những kết quả đã đạt được trong công tác PCTN ở Trung Quốc, có thể thấy, để làm tốt điều này Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tập trung vào một số nội dung cụ thể như sau:

Thứ nhất, chú trọng việc tìm, phát hiện và giải quyết căn nguyên dẫn đến hành vi tham nhũng của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Hành vi của con người được quyết định bởi ý thức, hành vi tham nhũng được quyết định bởi tư tưởng tham lam, thích hưởng thụ, coi trọng giá trị vật chất, coi thường các giá trị đạo đức và quy định pháp luật của người cán bộ, đảng viên. Chính vì vậy, để ngăn chặn và PCTN, cần chú trọng đến việc nâng cao nhận thức, giáo dục phẩm chất đạo đức, tăng cường hiểu biết và ý thức tuân thủ pháp luật cho đội ngũ cán bộ, công chức, đảng viên. Đảng Cộng sản Trung Quốc rất chú trọng đến công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, ngày 14/10/2015 Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành “Quy định công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ”, trong đó, quy định cụ thể về thời gian tích lũy tham gia các khóa học trong một năm đối với từng đối tượng và các nội dung cần tập trung bồi dưỡng đối với cán bộ, công chức. Các nội dung đào tạo, bồi dưỡng cần chú trọng nâng cao năng lực và tố chất của cán bộ một cách toàn diện, trong đó tập trung vào các nội dung: niềm tin lý tưởng, bồi dưỡng tinh Đảng, lý luận chính trị, các văn bản chính sách, pháp luật, phẩm chất đạo đức, ý thức nghiệp vụ, khoa học nhân văn.

Thứ hai, xác định rõ mục đích của công tác PCTN để có định hướng hành động

cho phù hợp. Đảng Cộng sản Trung Quốc xác định rất rõ hai mục đích chính của công tác PCTN là:

Một là, PCTN là một trong những nhiệm vụ quan trọng để phục vụ nhân dân, củng cố lòng tin của nhân dân với Đảng, với chính quyền. Sự thành công của cách mạng Trung Quốc có được là nhờ vào sức mạnh của nhân dân, chính vì vậy, Đảng và Chính phủ Trung Quốc phải luôn lấy lợi ích của nhân dân làm kim chỉ nam cho chính sách phát triển của mình. Năm 1952, Tòa án nhân dân tỉnh Hà Bắc đã xét xử và tuyên án tử hình với hai công thần – hai tham quan: Lưu Thanh Sơn và Trương Tử Thiện. Khi nói về vụ án này, Chủ tịch Mao Trạch Đông từng nhấn mạnh: “Tội phạm tham nhũng là kẻ địch của nhân dân, họ không còn là đồng chí và bạn bè của chúng ta”. Trong lễ kỷ niệm 90 năm thành lập Quân đội nhân dân Trung Quốc, Chủ tịch Tập Cận Bình đã tiếp tục nhấn mạnh quan điểm nhất quán “Tồn chí cơ bản của Đảng Cộng sản Trung Quốc là toàn tâm, toàn ý vì nhân dân phục vụ” và “Quan điểm phát triển của Trung Quốc là lấy nhân dân làm trung tâm”.

Hai là, PCTN nhằm xây dựng Đảng Cộng sản Trung Quốc trong sạch, vững mạnh, củng cố vai trò lãnh đạo của Đảng đối với đất nước. Trong giai đoạn hiện nay, Đảng Cộng sản Trung Quốc đặc biệt chú trọng đến mục đích này của công tác PCTN, coi việc thực hiện nhiệm vụ PCTN gắn với sự tồn vong của Đảng, của dân tộc. Trong bài phát biểu tại đợt học tập tập trung lần thứ nhất của Bộ Chính trị khóa XVIII, Chủ tịch Tập Cận Bình đã chỉ rõ:

"Phản đối hủ bại, xây dựng chính trị liêm khiết, giữ gìn Đảng trong sạch vững mạnh là lập trường nhất quán của Đảng... Trong những năm gần đây, một số quốc gia do có sự tích lũy mâu thuẫn trong một thời gian dài nên đã dẫn đến nhân dân oán thán, xã hội bất ổn, chính quyền lung lay, thực ra nguyên nhân sâu xa là do tham nhũng, hủ bại. Thực tế cho chúng ta thấy: tham nhũng hủ bại ngày càng diễn biến phức tạp, hậu quả cuối cùng của tham nhũng sẽ dẫn đến vong đảng-vong quốc. Chúng ta cần tỉnh táo".

Thư ba, coi trọng công tác dự phòng để ngăn chặn hành vi tham nhũng của cán bộ, công chức. Cán bộ, công chức cũng là con người, cũng có các nhu cầu tất yếu của con người bao gồm: ăn, mặc, giải trí, phát triển... như những công dân khác. Một trong những điều cốt lõi có thể góp phần ngăn chặn hành vi tham nhũng là phải chăm lo đầy đủ đời sống cho cán bộ, công chức, đảng viên, tạo điều kiện cho họ yên tâm công tác, tận tụy với công việc. Để thực hiện tốt điều này, ngày 20/5/2018, Văn phòng Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành văn bản "Ý kiến về việc thúc đẩy hơn nữa trách nhiệm của cán bộ trong thời đại mới". Văn bản yêu cầu: Tận tình quan tâm, chăm sóc cán bộ... Cải thiện chính sách đãi ngộ cán bộ, điều chỉnh cơ chế tiêu chuẩn tiền lương cơ bản trong các đơn vị sự nghiệp, thực hiện chế độ hỗ trợ của các địa phương, hoàn thiện chế độ khen thưởng đối với cán bộ, công chức, thúc đẩy cơ chế thăng tiến đối với cán bộ, công chức... làm tốt công tác khen thưởng thường xuyên, khen thưởng

chuyên để... bảo đảm phúc lợi thường xuyên, bảo đảm quyền lợi ích hợp pháp chính đáng cho cán bộ, công chức.

Thư tư, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát đối với cán bộ, công chức. Bên cạnh việc giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, ý thức tự giác, Đảng Cộng sản Trung Quốc rất chú trọng đến việc tăng cường chế độ kiểm tra, giám sát nhằm kịp thời phát hiện và ngăn chặn các hành vi chưa phù hợp của đội ngũ cán bộ, công chức. Không chỉ chịu sự kiểm tra, giám sát của cơ quan, đơn vị có thẩm quyền, mà hoạt động của đội ngũ cán bộ, công chức còn phải chịu sự kiểm tra, giám sát của nhân dân. Khoản 2 điều 27 của Hiến pháp Trung Quốc (2018) quy định: "Tất cả các cơ quan nhà nước và các cán bộ, công chức nhà nước bắt buộc phải dựa vào sự ủng hộ của nhân dân, thường xuyên duy trì mối liên hệ mật thiết với nhân dân, lắng nghe ý kiến và kiến nghị của nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân, nỗ lực vì nhân dân phục vụ".

Thư năm, nghiêm khắc xử lý tội phạm tham nhũng. Chiến dịch "đả hổ, diệt ruồi" do Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đề xướng đã thể hiện rõ quyết tâm của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong đấu tranh với các loại tội phạm liên quan đến tham nhũng. Việc phải truy tố và kết án đối với một số lãnh đạo cao cấp của Đảng trong thời gian gần đây là điều không mong muốn, nhưng đó là việc làm cần thiết mà Đảng Cộng sản Trung Quốc cần phải thực hiện, điều này sẽ có ý nghĩa giáo dục to lớn, góp phần ngăn chặn hiệu quả hành vi tham nhũng của đội ngũ cán bộ, công

chức. Hiện nay, đối với tội phạm tham nhũng, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã thể hiện thái độ rất quyết liệt trong công tác xử lý, hình phạt cao nhất đối với loại tội phạm này được quy định ở mức tử hình.

3. Bài học đối với Việt Nam trong công tác phòng, chống tham nhũng

Công tác PCTN luôn là một trong những nội dung được Đảng ta quan tâm, đặc biệt kể từ khi thực hiện đổi mới toàn diện đất nước. Văn kiện Đại hội Đảng VI đã nhận diện rất rõ về vấn đề tham nhũng và những ảnh hưởng tiêu cực của nó đối với xã hội: “Hiện tượng tiêu cực trong xã hội phát triển. Công bằng xã hội bị vi phạm. Pháp luật kỷ cương không nghiêm. Những hành vi lộng quyền, tham nhũng của một số cán bộ, và nhân viên nhà nước... chưa bị trừng trị nghiêm khắc”[1]. Từ Đại hội Đảng VI đến nay, Đảng ta đã ban hành nhiều chỉ thị, nghị quyết của Đảng về công tác PCTN: Nghị quyết số 04/NQ-TW ngày 12/9/1987 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện “Cuộc vận động làm trong sạch và nâng cao sức chiến đấu của tổ chức Đảng và bộ máy Nhà nước, làm lành mạnh các quan hệ xã hội”; Nghị quyết Trung ương 8 khóa VI về tiến hành cuộc đấu tranh chống tiêu cực, tham nhũng; Chỉ thị của Bộ Chính trị khóa VII về việc tiếp tục ngăn chặn bêu và bài trừ tệ tham nhũng, buôn lậu; Nghị quyết Trung ương 3 khóa VII về một số nhiệm vụ đổi mới và chỉnh đốn Đảng; Nghị quyết số 14-NQ/TW ngày 15/5/1996 của Bộ Chính trị khóa VII về quan điểm chỉ đạo và một số giải pháp để đấu tranh chống tham nhũng;

Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ X của Đảng đã đề ra nhiều chủ trương, giải pháp nhằm đẩy mạnh cuộc đấu tranh PCTN, trong đó xác định: “Đấu tranh PCTN, lãng phí là một nhiệm vụ trọng tâm của công tác xây dựng Đảng, nhiệm vụ trực tiếp, thường xuyên của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội”. Đại hội yêu cầu: “Thành lập các ban chỉ đạo PCTN trung ương và địa phương đủ mạnh, có thực quyền, hoạt động có hiệu quả”[2].

Thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X, Hội nghị lần thứ 3 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X đã ra Nghị quyết về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác PCTN, lãng phí. Ngày 12/5/2009 Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 21/NQ-CP về Ban hành Chiến lược quốc gia PCTN đến năm 2020. Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XII của Đảng đã đề ra phương hướng “Xác định đấu tranh PCTN, lãng phí là nhiệm vụ thường xuyên, quan trọng đồng thời là nhiệm vụ khó khăn, phức tạp, lâu dài; là trách nhiệm của các cấp ủy đảng, trước hết là người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, và của toàn bộ hệ thống chính trị. Kiên quyết PCTN, lãng phí với yêu cầu chủ động phòng ngừa, không để xảy ra tham nhũng, lãng phí; xử lý nghiêm các hành vi tham nhũng, lãng phí, bao che, dung túng, tiếp tay cho các hành vi tham nhũng, lãng phí, can thiệp, ngăn cản việc chống tham nhũng, lãng phí”[3]. Ngày 20/11/2018, tại kỳ họp thứ 6 khóa XIV Quốc hội đã thông qua PCTN số 36/2018/QH14, hiệu lực thi hành từ ngày 01/7/2019. Như vậy, có thể thấy Đảng và Nhà nước ta đã thể hiện rất

rõ quyết tâm của toàn hệ thống chính trị trong công tác PCTN. Để góp phần nâng cao hiệu quả của công tác này, từ kinh nghiệm thực tiễn của Trung Quốc, trong thời gian tới công tác PCTN cần tập trung vào một số nội dung sau:

Thứ nhất, tiếp tục nâng cao nhận thức của toàn Đảng, toàn dân về công tác PCTN. “Phải tiếp tục đẩy mạnh, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, giáo dục, tạo sự tự giác, thống nhất cao về ý chí và hành động trong cán bộ, đảng viên và nhân dân về PCTN” [4]. Đối với mỗi nhóm đối tượng khác nhau cần lựa chọn các hình thức nâng cao nhận thức về PCTN cho phù hợp như: tổ chức các khóa bồi dưỡng cập nhật kiến thức về quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về PCTN; tổ chức các buổi nói chuyện, sinh hoạt chuyên đề hoặc lồng ghép trong các hoạt động khác của cơ quan, đơn vị, cộng đồng dân cư; tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông đại chúng. Việc nâng cao nhận thức về công tác PCTN sẽ góp phần giúp cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức ý thức được trách nhiệm của bản thân, đồng thời góp phần phát huy vai trò của công dân trong việc giám sát quá trình thực thi chức trách, nhiệm vụ của cơ quan, tổ chức, cá nhân qua đó phòng, chống, phát hiện và ngăn chặn kịp thời các hành vi tham nhũng.

Thứ hai, tiếp tục quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng tại Kết luận số 10-KL/TW ngày 26/12/2016 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 (khóa X); Chỉ thị số 50-CT/TW

ngày 7/12/2015 của Bộ Chính trị về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phát hiện, xử lý vụ việc, vụ án tham nhũng”; Kết luận của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, Trưởng Ban Chỉ đạo Trung ương về PCTN Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị toàn quốc về công tác PCTN năm 2018;... qua đó góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy Đảng, chính quyền, cán bộ, đảng viên đối với công cuộc đấu tranh PCTN và xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Thứ ba, tiếp tục hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII. Trong đó, đặc biệt chú trọng đến việc xây dựng thể chế nhằm đảm bảo cơ chế công khai, minh bạch về nghĩa vụ, trách nhiệm và quyền lợi của tất cả các đối tượng trong xã hội; đảm bảo cơ chế giải trình của các cơ quan trong hệ thống chính trị trước công dân. Thực hiện nghiêm các quy định về quản lý và sử dụng đất đai, công sở; bảo đảm công khai, minh bạch trong quy hoạch và quản lý, sử dụng đất đai, công sở, trong quyết định, chủ trương đầu tư, hoạt động mua sắm công, kể cả việc công khai hóa các khoản hoa hồng từ mua sắm. Xây dựng và hoàn thiện hệ thống các định mức, tiêu chuẩn, chế độ chi tiêu ngân sách, trang bị tài sản, phương tiện đi lại, thiết bị làm việc. Tăng cường quản lý vốn, tài sản nhà nước và nhân sự tại doanh nghiệp có vốn nhà nước.

Thứ tư, tiếp tục cải cách hành chính nhà nước, góp phần hoàn thiện việc thiết

lập những hành lang quan trọng bảo đảm quá trình phòng ngừa, ngăn chặn và xử lý có hiệu lực, hiệu quả hành vi tham nhũng, đồng thời cải cách hành chính bảo đảm phát hiện và khắc phục kịp thời những kẻ hở dễ bị chủ thể thực hiện hành vi tham nhũng lợi dụng trong quá trình thực hiện công vụ. Đẩy mạnh cải cách chế độ quản lý, sử dụng và chính sách tiền lương đối với cán bộ, công chức, viên chức để đảm bảo đời sống cho cán bộ, công chức, viên chức phù hợp với mặt bằng chung của đời sống xã hội. Điều này sẽ góp phần quan trọng trong việc tạo điều kiện cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức yên tâm công tác, tận tụy với công việc, thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao.

Thứ năm, tiếp tục thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở và tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ; đẩy mạnh cuộc vận động học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, cần phát huy vai trò của các tổ chức đoàn thể và Ban thanh tra nhân dân trong việc giám sát các hoạt động nội bộ của cơ quan, đơn vị; đảm bảo thực hiện chế độ công khai, minh bạch trong các cơ quan, đơn vị; hoàn thiện cơ chế kiểm tra, giám sát của nhân dân đối với hoạt động của các cơ quan, đơn vị trong toàn bộ hệ thống chính trị.

Thứ sáu, kiên quyết đấu tranh và xử lý nghiêm minh với các hành vi tham nhũng. Tiếp tục quán triệt quan điểm Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ đạo: xử lý hành

vi tham nhũng không có vùng cấm. Việc đấu tranh với các hành vi tham nhũng cần được thực hiện đồng bộ và có sự vào cuộc của các cấp, các ngành, các cơ quan, đơn vị. Các hành vi tham nhũng dù nhỏ cũng cần phải được phát hiện, lên án và xử lý kịp thời, nghiêm minh để tăng cường tính răn đe, giáo dục trong toàn hệ thống chính trị.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2005), *Văn kiện Đảng thời kỳ đổi mới*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2009), *Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ X*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội
4. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, *Phát biểu kết luận Hội nghị toàn quốc về công tác PCTN*, tổ chức tại Hà Nội ngày 25/6/2018
5. Wang Xinyuan (2014), *Công tác đấu tranh PCTN của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong thời kỳ kháng chiến và bài học cho giai đoạn hiện nay*, Tạp chí của Đảng ủy trường đảng Thạch Gia Trang, số 16
6. Ma Qinhua (1995), *Hồi cứu lịch sử PCTN, hủ bại của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Tạp chí Xây dựng Đảng, số 1, năm 1995
7. Zhao Nan (2016), *Lịch sử đấu tranh PCTN của Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Tạp chí Nghiên cứu Lý luận, số 5, năm 2016